

Kalju Aigro
Haapsalu Linnavolikogu

Teie 20.01.2023 nr 1-5/15/23

Meie 02.02.2023 nr 16-3/23/299-2

Vastus pöördumisele Tagalahe probleemide asjus

Austatud härra Aigro

Oma kirjalikus pöördumises soovite saada infot konkreetsete tegevuste kohta 2023. aastal, millega alustatakse Haapsalu Tagalahe probleemide lahendamist. Täiendavalt 25. novembril 2022. a. linnavolikogu istungil öeldule on meil teatada järgmist.

Keskkonnaministeerium koos asjakohaste allasutustega vaatas läbi olemasolevad ja plaanitud tegevused seoses Haapsalu Tagalahega. Lahe olukorra parandamiseks on plaanis teha pikemas plaanis järgmisi all kirjeldatud tegevusi.

1) Ühiskanalisatsiooni välja ehitamine ja rekonstrueerimine

Herjava küla reoveekogumisala moodustamine Keskkonnaameti ettepanekul. Haapsalu linna ÜVK kava on Keskkonnaameti ettepanekute kohaselt täiendatud ning reoveekogumisala moodustatakse ning ehitatakse välja vastavalt kavale. Tegevuse rakendaja ja rahastaja on Haapsalu Linnavalitsus, kaasrakendaja vee-ettevõtte ning see tegevus aitab kaasa toitainete vähendamisele Haapsalu lahe veekogumis. Tegevuse rakendamise aeg on 2022–2027, hinnanguline maksumus 5 000 000 eurot ning kaasrahastaja SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

2) Sisekoormuse vähendamine

Taimestiku eemaldamine sisekoormuse vähendamise eesmärgil. Pilliroo niitmine ja äravedu eesmärgiga viia ökosüsteemist välja toiteaineid. Meedet rakendatakse vastavalt Silma looduskaitseala kaitsekorralduskavale. Roo niitmist kavandatakse kahes piirkonnas: Herjava poolsaare põhjarand ja Võnnu poolsaare lõunaosa koos Killaste silmaga (60 ha, jätkuvalt riigiomandis olev ja riigimaa) ning Riimi silm koos Riimi lahe ning Salajõe suudme ümbrusega (80 ha, millest 70 ha jätkuvalt riigiomandis olev ja riigimaa ning 10 ha eramaad). Roog tuleb niita igal talvel ning ka välja vedada. Igatalvine pidev niitmine muudab pilliroo hõredamaks ning selle äravedu vähendab oluliselt orgaanilise aine ladestumist. Selle tegevuse kaudu saab ära hoida lahtede vaheliste silmade kinnikasvamist ning säilitada veevahetust ning kalade kudealadele liikumise võimalusi. Mujal, välja arvatud roostikulinnustikule olulistel aladel, on roostiku regulaarne niitmine koos eemaldamisega soovitatav tegevus. Vajalik tööala tuleb täpsemalt piiritleda, koostada lähteülesanne ja pakkuda lahendus ka niidetud materjalile

(kuhu viia, mida teha). veepeegli osas valdavalt riigimaa, kuid rannajoonel vajab kokkuleppeid eramaaomanikega. Tegevuste rakendaja on Riigimetsa Majandamise Keskus, kaaserakendaja Keskkonnaamet ning tegevus aitab kaasa toitainete vähendamisele Haapsalu lahe veekogumis. Tegevuse rakendamise aeg on 2022–2027, hinnanguline maksumus 10 000 eurot ning peamine rahastaja Riigimetsa Majandamise Keskus.

3) Veekaitse nõuete täitmine sadamates

Tegevus sisaldab sadamaseaduse ja veeseaduse alusel kehtestatud nõuete täitmist sadamates sadama pidaja poolt. Tegevuse rakendajad on sadama pidajad ning tegevus aitab kaasa toitainete vähendamisele Haapsalu lahes. Tegevuse rakendamise aeg on 2022–2027.

4) Sadamates keskkonnanõuete täitmise üle järelevalve tegemine

Tegevus sisaldab endas sadamates keskkonnanõuete täitmise üle järelevalve tegemist. Muuhulgas riikliku järelevalve tegemine laevadelt ja muudelt veesõidukitelt laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmise üle sadamas, sadama laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmise ja käitlemise kava ning reostustõrje plaani väljatöötamise ja rakendamise üle, kaasa arvatud järelevalve tegemine nõukogu määruse (EÜ) nr 41/2007/EÜ (millega määratakse 2007. aastaks kindlaks teatavate kalavarude ja kalavarurühmade püügivõimalused ning tingimused, mida kohaldatakse ühenduse vetes ning ühenduse kalalaevade suhtes püügipiirangutega vetes (ELT L 15, 20.01.2007, lk 1–213)), kohaste laevade üle, mille puhul on kinnitust leidnud tegelemine ebaseadusliku kalapüügiga ning laevade sadamas toidu, kütuse ja muude teenustega varustamise nõuete täitmise üle. Sadamaseadus § 42 aga ka VeeS § 187 punkt 6 (juhitakse sadamevett suublasse sadamaehitiste maalt) nõuavad veeloa tingimuste täitmise üle järelevalve tegemist. Tegevuse rakendamise aeg on 2022–2027.

5) Hüdroloogiliste tingimuste muutmine keskkonnaseisundi lokaalseks parandamiseks

Tegevus hõlmab endas hüdroloogiliste mõjurite eemaldamist, toitainete/orgaanika akumuliseerumise vähendamist ja seisundi parandamist, sh kui vajalik, siis toitaineterikaste setete või lagunevate vetikate eemaldamist väiksemates ja lokaalsetes merepiirkondades, sh Haapsalu laht. Tegevuste hulka kuuluvad erinevate tehniliste lahenduste valik, projektide koostamine ja elluviimine. Üheks tehniliseks lahenduseks on parandada veevahetust ja seisva veega alade likvideerimine.

Tehnilise meetme rakendamiseks Haapsalu Tagalahe puhastamiseks on vajalikud eeluuringud setete eemaldamisvõimaluste ja selle otstarbekuse või tasuvuse selgitamiseks (setete iseloom, lasumus, koostis jmt), samuti on vaja analüüsida alternatiivseid lahendusi toitainete eemaldamiseks Tagalahest (taimestiku eemaldamine, karbi- või vetikakasvandus jmt), veevahetuse parandamiseks, reostuskoormuste vähendamiseks. Tegevusega seotud eeluuringute maksumuseks on 300 000 eurot ja tegevusega seotud tehniliste projektide rakendamise maksumuseks on 10 000 000 eurot ning peamiste rahastusallikadena nähakse riigieelarve, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, kohalike omavalitsuste ning ELi merendus-, kalandus- ja vesiviljeluse fondi rahalisi vahendeid.

Ülal kirjeldatud tegevuste osas on 2023 aastal konkreetsemalt plaanis teha järgmist:

- 1) Keskkonnaministeerium valmistab ette ja esitab taotluse või ettepaneku rahastuse saamiseks merestrateegia meetmekavas toodud uuringute läbiviimiseks seoses Haapsalu Tagalahe setetega, et selgitada võimalik setete eemaldamise maht, ulatus ja maksumus Haapsalu Tagalahe, eelkõige vee liikumist soodustavatel trassidel, põhilistel veesõidukite liikumisteedel ja kaldalähispiirkondades. Kaalume võimalust kasutada selleks esmajoonel Euroopa merendus-, kalandus- ja vesiviljeluse fondi võimalusi.
- 2) Keskkonnaministeerium algatab 4. perioodi veemajanduskavade ettevalmistamise ning sellega seoses uuringud vesikonna tunnuste analüüsimiseks, sh veekogumite tüüpide

täpsustamiseks, k.a. Haapsalu lahe seisundi täpsemaks määratlemiseks, et selgitada, millises ulatuses ja kuidas saaks seisundit lahes parandada.

- 3) Keskkonnaministeerium plaanib esitada käesoleval aastal taotluse Euroopa Liidu LIFE programmi, et algatada Lääne-Eesti vesikonda hõlmav projekt, mille raames oleks muuhulgas võimalik rakendada kompleksseid lahendusi ka Haapsalu Tagalahe olukorra parandamiseks, sh näiteks varasemates uuringutes väljapakutud veevahetust parandavate ja kalade koelmualade olukorda parandavate meetmete kasutamiseks. Projekti rahastuse saamisel alustatakse tegevustega 2024 aastal.
- 4) Keskkonnaamet teostab 2023. aastal keskkonnavalvet järelevalvet sadamate tegevuse üle tagamaks veekaitse nõuete täitmist.
- 5) Keskkonnaamet toetab Haapsalu lahega külgnevaid maaomanikke pilliroo tõrjumisel ja sellega seotud poollooduslike koosluste taastamisel rannaniitudel.

Ühtlasi teeme ettepaneku Haapsalu Linnavalitsusele kahepoolset läbirääkida tegevuste üle, kus Haapsalu linn või SA Läänemaa maakondliku arendusorganisatsioonina saaks ise olla projektide eestvedaja, näiteks põhilistel veesõidukite liikumisteedel, kaldalähispiirkondades või supluspiirkondades veetaimestiku, pilliroo ja muda eemaldamisel või vee- ja kanalisatsiooniprojektide algatamisel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Kallas
Minister

Teadmiseks: Keskkonnaamet, Riigimetsa Majandamise Keskus, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus

Rene Reisner, 626 2855, rene.reisner@envir.ee
Katarina Viik, 626 2924, katarina.viik@envir.ee